

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü, kadınların dünyanın her yerinde ataerkil şiddete, devletin cezasızlık politikalarına ve erkek egemen zihniyete karşı ses yükselttiği bir mücadele günüdür. Bugün, şiddetin yalnızca fiziksel alanlarla sınırlı olmadığını; dijital alanda da kadınların emeğini, hayatını, kimliğini ve örgütlenme hakkını hedef alan yeni bir saldırı rejimine dönüştüğünü bir kez daha görmekteyiz.

“Dijital şiddet” başlığı altında tanımlanan; ısrarlı takip, tehdit, şantaj, deepfake içerikler, cinsel içerikli görsellerle tehdit, konum takibi, casus yazılımlar ve sosyal medyada örgütlü nefret kampanyaları, kadınların yaşam hakkını ve kişilik haklarını doğrudan hedef almaktadır.

Türkiye'deki birçok kadın hareketi, dijital şiddetin özellikle yoksul, genç, Kürt, göçmen, işçi ve politik olarak aktif kadınları hedef aldığını; böylece toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren yeni bir baskı rejimi yarattığını vurgulamıştır. Dijital şiddet, özel hayattan işyerine, sosyal medya alanlarından sendikal örgütlenmeye, politikadan gündelik yaşama kadar geniş bir hatta kadınların zamanını, emeğini ve varoluşunu kontrol etme biçimine dönüşmektedir.

UNFPA'nın Türkiye'de dijital şiddet üzerine yaptığı araştırmada, her beş kişiden birinin dijital şiddete maruz kaldığını belirttiği; en riskli grubun 15-29 yaş arası gençler, özellikle genç kadınlar olduğu ortaya konmuştur.

Kadın örgütlerinin saha deneyimleri, resmi verilerde görünen rakamların ötesinde, dijital şiddetin hızla yaygınlaştığını göstermektedir. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, şiddet biçimleri arasında “dijital şiddet”i de açıkça tanımlayarak; kadınların sosyal medya hesaplarının ele geçirilmesi, hakaret ve tehdit mesajları, rıza dışı görüntü paylaşımı, çıplak fotoğraf talebi ve deepfake içeriklerle şantajın giderek arttığını vurgulamaktadır.

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği ve diğer bağımsız kadın örgütleri de, dijital şiddetin patriyarkal sistemin yeni bir aracı haline geldiğini, özellikle genç, Kürt, göçmen kadınların ve hak savunucusu kadınların hedef haline geldiğini belirtmektedir.

Kadın örgütlerine göre devletin mevcut yaklaşımı; şiddetin faillerine değil, kadınlara “hesabını kapat”, “engelle”, “internet kullanma” gibi yükümlülükler dayatarak patriyarkanın dijital rejimini yeniden üretmektedir.

Türkiye’de dijital şiddet vakalarına ilişkin ayrıştırılmış ve cinsiyete dayalı resmi verilerin açıklanmaması, deepfake, çevrimiçi ısrarlı takip ve rıza dışı görüntü üretimine ilişkin özel bir suç tanımı bulunmaması; kadınların hukuk yoluyla korunmasını imkânsız hâle getirmektedir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede hayati önemde olan İstanbul Sözleşmesi’nden hukuksuz çekilme kararı da, bu alanda cezasızlığın yaygınlaşmasına ve dijital şiddetin daha örgütlü biçimde karşımıza çıkmasına yol açmıştır.

Kadınlar, özellikle de genç, Kürt, göçmen ve politik olarak görünür olan kadınlar; dijital platformlarda hedef gösterilmekte, tehdit edilmekte, deepfake içeriklerle şantajla uğramakta ve bu saldırılar çoğu zaman fiziksel şiddete, ısrarlı takibe ve yaşam hakkı ihlallerine kadar varmaktadır.

Bu kapsamda;

- 1- Türkiye genelinde son beş yıl içinde: dijital şiddet, çevrimiçi ısrarlı takip, rıza dışı görüntü paylaşımı, deepfake içeriklerle tehdit ve benzeri fiiller nedeniyle; kaç soruşturma başlatılmış, kaç kovuşturmaya dönüşmüş, kaçında tutuklama, kaçında beraat kararı verilmiştir? Vakaların yıl, il ve “mağdur-fail” cinsiyeti bazında verileri nelerdir?
- 2- Bakanlığınızın dijital şiddeti ve deepfake içerikli saldırıları ayrı bir şiddet türü olarak tanımlayan ve toplumsal cinsiyet temelli nefret saikiyle ağırlaştırıcı hüküm öngören bir TCK değişikliği hazırlığı var mıdır? Yoksa, bu yönde kadın örgütlerinin ve baroların önerilerini dikkate alarak bir çalışma başlatmayı düşünüyor musunuz?
- 3- Dijital şiddet mağduru kadınların savcılık ve kolluk başvurularında; başvurunun alınmaması, “sosyal medya hesabını kapat, engelle” denilerek sürecin ciddiye alınmaması, delillerin (ekran görüntüsü, log kayıtları vb.) toplanmaması, uzlaştırma girişimleriyle şikayetten vazgeçmeye zorlanmaları gibi uygulamalara dair Bakanlığınıza yansıyan şikayet sayısı kaçtır? Bu iddialara ilişkin açılmış idari ve disiplin soruşturması var mıdır?
- 4- Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ve yargı mensuplarının dijital şiddetle mücadele kapasitesini güçlendirmek amacıyla; Toplumsal cinsiyet eşitliği temelli özel eğitim programları, Kadın örgütleriyle birlikte yürütülen uzmanlık atölyeleri, dijital delil toplama ve mağdur koruma protokolleri hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa içeriği nedir, hazırlanmadıysa gerekçesi nedir?
- 5- Cinsel içerikli deepfake videoları ve görüntüleriyle tehdit edilen kadınların korunması için; bu fiillerin katalog suç kapsamına alınması, tutuklama, uzaklaştırma, erişim engeli ve içerik kaldırma gibi önlemlerin hızla uygulanması, dijital şiddete maruz kalanlar için ücretsiz hukuki ve psikososyal destek mekanizmalarının oluşturulması yönünde Bakanlığınızın somut bir çalışması var mıdır?
- 6- Dijital şiddete maruz kalan kadınların, özellikle failer tarafından fiziksel takibe ve saldırıya uğrama riskinin yüksek olduğu durumlarda; kimlik, adres ve iletişim bilgilerinin korunması,

UYAP ve diğer dijital sistemlerde görünürlüğünün sınırlandırılması için ne tür tedbirler alınmaktadır? Bu konuda standart bir uygulama veya genelge var mıdır?

- 7- Bakanlığınızın elinde; Kürt kadınlar, göçmen ve mülteci kadınlar gibi kırılgan gruplara yönelik dijital şiddet vakalarına dair ayrıştırılmış istatistik bulunmakta mıdır? Bulunmuyorsa, bu verilerin toplanmamasının nedeni nedir? Dijital şiddetin kesişimsel boyutunu görmezden gelen bu yaklaşımın değiştirilmesi için bir planınız var mıdır?
- 8- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği ve dijital şiddet alanında çalışan diğer kadın örgütleri; yıllardır hazırladıkları rapor ve izleme çalışmalarıyla mevzuat değişikliği önerileri sunmaktadır. Bakanlığınız, bu örgütlerin dijital şiddetle mücadele konusundaki önerilerini dikkate alarak bir Dijital Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı hazırlamayı düşünmekte midir?
- 9- İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının ardından kadınlara yönelik şiddetle mücadele alanında ortaya çıkan boşluğu gidermek için, dijital şiddet özelinde uluslararası insan hakları standartlarına uyumlu, bağlayıcı bir yasal ve kurumsal çerçeve oluşturmayı planlıyor musunuz? Bu çerçevede hangi somut adımlar atılmıştır?